

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izjava vsak četrtek in velja s politično vsebino in v Mariboru s političnim na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. List se dopolnjuje do odpovedi. — Učje „Kotliškega tiskarstva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni list stane 10 vin. — Uredništvo: Korotka cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Korotka cesta št. 5, sprejemni oddelki. — Za inserate se plačuje od enostopne petkovice za enkrat 18 vin., ali kar je leto, 1 kvadrati centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala razprava“ stane beseda 5 vin. Parče in zabave vsake petkovice 26 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštne proste.

Naše čete korakajo v Rusijo.

Severno in severo-zahodno od Lvova naše armade prekoračile rusko državno mejo. — Avstrijske čete zasedle ruski mesti Tarnograd in Tomašov. — Rusi bežijo čez reko Bug. — Uspešni boji naših slovenskih polkov v jugoizhodni Galiciji. — Artilerijski boji na italijanskem bojišču. — Italijanski napadi povsod odbiti. — Hudi boji za Gorico. — Naši potopili italijanski torpedni čoln.

Nadvojvoda Franc Ferdinand.

V ponedeljek dne 28. t. m. je minilo leto od žalostnega dogodka v Sarajevu. Vsa Avstrija je danes edina v sodbi, da smo z nadvojvodo Franc Ferdinandom izredno veliko izgubili. Načrti njegovi, ki jih je imel za preobrazbo Avstrije na znotraj in za nove razmere z zunanjimi državami, so dokaz njegove velike državniške bistroumnosti. To čutimo in spoznavamo posebno v sedanjih dneh! Kako dobro je n. pr. pokojni sodil naše razmerje do Italije! Niti trenutek ji ni zaupal. Po osvojitvi Bosne in Hercegovine se je tedanji zunanji minister grof Erental posebno navduševal za Italijo in je šefu generalnega štaba Konrad-Hecendorfu začel glede utrdbe naše južne meje in proučevanje italijanskih in ruskih razmer po naših častnikih delati največje težave. Franc Ferdinand je smatral to politiko za kratkovidno in njegov zaupnik Konrad-Hecendorf je odstopil kot šef generalnega štaba ter se vrnil šele po Erentalovi smrti, ko je imel pod Berchtoldom zopet prosto roko.

Blagodejni upliv Franc Ferdinanda na notranjo avstrijsko politiko se je začel čutiti l. 1908, ko je prišel na krmilo baron Beck, ki je bil takrat še mož njegovega zaupanja. Mi Slovenci in Hrvati smo kmalu spoznali novi tok na Primorskem, kajti od državnih oblasti se je proti nam postopalo ravno tako, kakor proti Italijanom, katerim se niso več dovoljevale nobene predprave. Kolikor je bilo mogoče, se je gledalo na to, da se goji avstrijski domoljubni čut in da se zatire vsako iredentistično gibanje. O tem bi znal veliko povedati krški škof dr. Mahnič, katerega je pokojni nadvojvoda zelo visoko čislal.

Z zlimi slutnjami se je podal Franc Ferdinand lanskega leta na potovanje v Bosno. V najožjem krogu se je izražal, da še vedno upa, da se bo nekaj zgodilo, vsled česar bo njegovo potovanje lahko odpadlo. Toda general Potiorek je z železno voljo zahteval njegov prihod v Sarajevo, da se nasproti naraščajočemu srbofilskemu gibanju ojači in na novo poživljuje domoljubna struja. Ko so javili Franc Ferdinandu, da se je vnela os pri železničnem vozu, ki je imel peljati potrebno prtljago v Bosno, mu je zopet šnila zla slutnja v glavo in svoji soprogi je rekel: „Tako se začne najino potovanje, tukaj vnela os pri vlaku, na ladji „Viribus“ pa bo razstrelba in v Bosni bombe.“ Na ladji se ni nič zgodilo. Pač pa se je uresničila njegova slutnja glede Bosne. Bomba sicer ni razpočila, a njega in soprogo je zadela krogla iz samokresa od Srbov nahujkanega dijaka Prinčipa, ter uničila v njem najlepše upe vseh avstrijskih domoljubov.

Avstrija je Srbiji napovedala vojso, ker po tem groznem činu ni mogla in ni smela še nadalje trpeti vednih hujskarij in nemirov, ki so izhajali iz Beograda z vednostjo in odobravanjem srbske vlade in srbske kraljeve rodovine. In iz te vojskine napovedi je nastala svetovna vojna. Avstrija se je v tej vojski pokazala močnejša in enotnejša, nego so mislili in upali njeni sovražniki. Narod ob narodu se s hrabrostjo in junaštvom bije za obstoj starodavne habsburške monarhije, vsakdo rad donša svoje žrtve za skupno našo domovino in vse moli in želi, da ostane Avstrija v tej velikanski borbi zmagovita nad vsemi mnogoštevilnimi sovražniki. Duh Franc Ferdinanda naj čuje nad njo in njenimi narodi!

Pred cesarjem.

Dunajčani so naredili zaradi osvoboditve Lvova našemu sivilasemu cesarju veliko veselje. Drugi dan po padcu Lvova, dne 23. junija, se je najprej služila v cerkvi sv. Stefana slovesna zahvalna služba božja, da je glavno mesto Galicije, Lvov, rešeno sovražnika. Velikanska cerkev je bila nalaščeno polna vernih Dunajčanov. Po končani službi božji pa se je podala stotisočera množica, ki je potoma še vedno naraščala, proti Senbrunu, da se pokloni svojemu preljubljenemu vladarju. Točno ob 11. uri se je prikazal vladar na balkonu. Nastalo je velikansko navdušenje med ogromno množico. S cesarjem je prišel na balkon tudi prestolnaslednik nadvojvoda Karol Franc Jožef z nadvojvodinjo Cito, ki je imela v naročju najstarejšega sinčka, bodočega vladarja Avstrije. Posebno veselo-ganjivo je bilo, ko je tudi ta majhni fantek skušal množico pozdraviti z mahanjem svoje rokice. Cesar je bil globoko ginenj radi ljubezni, ki mu jo izkazujejo Dunajčani na tak lep in slovesen način. Zupan dr. Vejskirhner je cesarja v imenu mesta Dunaja lepo pozdravil, na kar se je cesar zahvalil ter izrekel željo, da prebivalstvo vstraja v svoji domoljubnosti, dokler ne napoči dan, ko bo z božjo pomočjo njegovim narodom zajamčen zmagovit in časten mir. Slovesna poklonitev Dunajčanov je naredila cesarju očitno veliko veselje.

Ni povoda za strah.

V nedeljo dne 20. junija t. l. se je vršilo v Pragi zborovanje zveze čeških okrajnih zastopov. Kakor znano, obhajajo okrajni zastopi ravno v tem vojnem letu jubilej svojega polstoletnega obstanka. Na zborovanje je prišel tudi novi cesarski namestnik Češke, grof Coudenhove. Njegova navzočnost je dala povod velepomembnim političnim besedam. Načelnik zveze je pozdravil predstojnika dežele vlade in cesarskega zastopnika s toplimi od navzočih z burnim odobravanjem sprejetimi besedami, v katerih je z velikim poudarkom izrazil patriotska čustva češkega ljudstva. Cesarski namestnik, kojega prvi nastop se je vršil od zelo srečnimi znamenji, je odgovoril na prosto-dušne in odkritosrčne besede govornika v enako toplih in odkritosrčnih besedah in vrhutega uporabil to priliko, da zavrne v govoru, ki je bil politično fino zamišljen in dobro namerjen, strahove, ki se od gotovih strani zlobno raznašajo. Rekel je: Tudi po srečno doseženem miru ne bomo nobene povoda za strah, da bi bil katerikoli avstrijski narod, ki živi pod žezlom Habsburžanov, ogroževan v svojem narodnem obstoju ali pa ovrzan v kulturnem razvoju. Ta stavek, ki ga je cesarski namestnik izgovoril s posebnim poudarkom, je vzbudil pravcati vihar pritrdjevanja. Sleherni zborovalec je čutil, da je cesarski zastopnik namenoma uporabil svojo navzočnost na zborovanju zato, da zastopnikom češkega ljudstva, ki so prihiteli na zborovanje od blizu in daleč, pove ravno to.

Rumunija mirna.

Po zanesljivih poročilih ni pričakovati, da bi se Rumunija pred preteklem dveh mescev nagnila na e-

no ali drugo stran. Tako dolgo bodo namreč, kakor se v poučenih krogih zatrjuje, trajala pogajanja Rumunije s sosednimi državami. Treba je opomniti, da je osvojitve Lvova na rumunsko vladu in tudi na precejšen del prebivalstva naredila ugoden, nam prijaznen utis.

Nemiri na Ruskem.

V različnih mestih Rusije so se začeli nemiri. O vzrokih nemirov se glasijo poročila zelo različno: da je ljudstvo že nezadovoljno z vojsko, da so nemiri le proti židom in Nemcem, da strajkajo in delajo izgreda le delavci zaradi plače itd. Gotovo je le to, da so nemiri. Z našega stališča bi bilo tudi krivo, ako bi stavili pretirane upe na te nemire. Naša moč je in ostane naša hrabra armada.

Tudi da sta odstopila notranji in vojni minister in da misli odstopiti zunanji minister, nima pomena, kakor da bi na njih mesto prišli ministri, ki so bolj za mir nego za vojsko, ampak ravno nasprotno je res. Nasledniki so še bolj bojoviti, toda pri političnih strankah bolj priljubljeni kot dosedanjí.

Slike iz vojne.

Armadno vodstvo hvali junaštvo Slovencev.

Prvo srečanje z Italijani.

Naš prijatelj M. Omladič, doma iz Braslovč v Savinjski dolini, dodeljen pionirski četi vojna pošta št. 46, se je udeleževal skozi 6 mesecev bojev v Galiciji. Bil je pozneje v bolnišnici. Ko je zopet okreval, so ga poslali na južno bojišče, odkoder nam zelo izrazito opisuje boje naših vrlih slovenskih čet z verolomnimi Italijani. Omladič pravi v svojem pismu: „Kar pišem, sem vse osebno doživel.“ Vsebina pisma bo gotovo vse naše čitatelje izredno zanimala. Pismo se glasi:

Bojišče, dne 20. junija 1915.

Dne 26. maja okoli 6. ure popoldne začne sovražnik, utrjen pri F., nenadoma z dvema baterijama obstreljevati hrib S., kjer so bili naši Stajerci od ... pešpolka. Obstreljevanje, ki je bilo strašno, je prenehalo malo pred nočjo. Vsi smo nekako z grozo in s strahom opazovali kanonado. Bili smo se za junake, ki so bili izpostavljeni temu peklenskem ognju; ko se je dim razkadil, smo si oddahnili, ker samo na nekem mestu je bil strelni jarek pretrgan za 2 metra. Tudi izgube so bile samo par ranjenih. Izstrelil pa je sovražnik nad 200 granat in šrapnelov.

Drugi dan, 27. maja, sem bil dodeljen k metalcu min v prvo strelno črto ter tako imel priliko, se udeležiti prvega spopada s sovražnikom. Ob 11. uri dopoldne se začne kanonada, in sicer to pot še z večjo množino kot prejšnji dan. Seveda je bil cilj Italijanov zopet S..... Omeniti moram, da v slučaju, da pade hrib S., bi imel sovražnik ključ do G.... v rokah. Naše armadno vodstvo si je bilo v svesti, kakšno važno nalogo da ima S... in je dalo v noč hrib še bolj utrditi in je tudi poslalo na hrib več ojačenj. Kmalu opoldne, ko je bil ogenj najhujši, pa zagledamo na hribu nasproti S... kar mrgoleti sovražnika, ki je že na 2000 korakov z nasajenimi bajoneti v več vrstah korakal proti nam.

Naša artilerija, ki je le redko, a za to precizno odgovarjala sovražniku, utihne za trenutek. Vse je napeto. Sovražnik se neprenehoma približuje. Dve granati dobijo Italijani v sredo vrste, a to jih ne mo-

ti. Kakor na vežbališču, tako korakajo naprej. A kaj je to? Njihove vrste se naenkrat lomijo, se mešajo, eni padejo, drugi bežijo. Prišli so pod ogenj naših pušk. Redki strelci, a vsak zadene, so pa Slovenci. Temu ognju Italijani niso bili kos; strašna zmešnjava nastane v sovražnikovih vrstah. Kamor beži eden, jih beži deset, trideset, in v te bežeče trume merijo naši vrli topničarji. Skoro vsak strel zadene. Se vidi, da so artileristi že bili v Srbiji. Tako n. pr. je imel sovražnik strojno puško, da je podpiral z njenim ognjem naskok, jako izvrstno postavljeno. A že po 10. minutah je za vedno nehal streljati. Dobri je namreč granato, puška in dva moža sta se zvrnila, drugi pa so ušli.

Med tem časom pa je že naša artilerija iz S. G... neprenehoma obstreljevala bežečega in skrivajočega se Laha. Tako je bil ta poskus sovražnika, prodrati čez S... proti G.... (da je bil za to namenjen, spričuje tudi to, da je takoj za naskakovalnimi četami vlekel svoj tren) sijajno in skoro brez naših izgub odbit. Pri tem smo tudi opazili, koliko je sovražnik trpel, ko je prodiral v preveč gostih črtah. Naš junaki Stajerski bataljon od polka št. ... je bil skozi 10 dni na tem hribu ter samo na en dan odbil 5 naskokov. Samo na en dan so izstrelili Lahi okoli tisoč granat in šrapnelov na nje. Pod utrdami pa je ležalo čez 500 sovražnikov mrtvih. Če se vzamemo ranjence, je uničila ta hrabra četa okoli 2 tisoč sovražnikov. Naši so bili pa tudi pozneje od samega armadnega vodstva toplo pohvaljeni. V tem pohvalnem povelju so se (menda prvič) omenjali tudi Slovenci kot hrabri in zvesti branilci Avstrije ob Adriji.

Tudi naši častniki ne morejo prehvaliti hrabrosti Slovencev. Res je, da je naš slovenski narod zaradi trpljenja in hrabrosti že od nekdaj slaven, da je odvrnil marsikaterega sovražnika od naših mej ter prelival kri za svobodo vere in cesarstva ter da je bil vedno zvest in udan cesarski hiši, posebno pa sedaj, ko iztega kleti in verolomni Italijan svoje z ro-pom omadeževane roke po naši lepi slovenski zemlji. Upamo, da se po vojski ne bo našlo v Avstriji naroda, ki bi nas pritiskal in sovražil! Bog in sreča junaška!

M. Omladič.

Slovenci junaki od prvega do zadnjega.

Karol Vidmajer, doma iz Zabukovja, infanterist pešpolka št. 15, piše svojemu bratu Francu Vidmajeru dne 1. junija z italijanskega bojišča to-le pismo:

Dragi brat! Jaz sem že en mesec v ognju. Tukaj je sedaj huda vročina; žejna nas močno. Sedaj sem v strelskih jarkih v koroškem gorovju. Imamo lepo vreme, ali kaj to pomaga, ko ne smem glave ven pokažati, ker me Italijani precej pozdravijo s krogla-mi. Pa tudi mi tako delamo z njimi.

Ljubi brat! Boji priden doma in Boga hvali, da nisi v teh letih, da ti ni treba tega medu lizati, kakor ga jaz moram. Kakor je v resnici v vojski, ti seveda ne morem popisati, ker se da to le izkusiti.

Mesca maja smo korakali 14 dni peš noč in dan. Po noči sem kimal in dremal, ker sem bil močno truden. Si moraš misliti, kako je to, tako dolgo pot storiti na „podplatnem vlakcu“. Podplati so se že čisto malo držali čevljev. Hudo je bilo že dosedaj, Bog ve, kaj se le bo odslej. Italijani so šmentansko hudi za tepež. Pa če Bog da, bom znabiti katerega poslal na oni svet, če se bom zdrav. Pa moli za me, da bi se kedaj srečno vrnil v ljubo domovino.

Omenim tudi, da uživamo Slovenci na bojišču splošno sloves, da smo junaki od prvega do zadnjega. Nemški in madžarski generali se odkrivajo pred polki, kjer služijo Slovenci.

Pozdravim Tebe, očeta, mater, sosede, prijatelje in znanca, Karol Vidmajer.

Kameniti plaz pokopal italijansko četo.

Črnovojnik Ivan Perkovič od Sv. Lenarta v Sl. goricah, piše dne 16. junija našemu uredniku z italijanskega bojišča:

Topovi gromijo, puške pokajo, strojne puške sikajo smrtno pesem, da je groza. Bojni grom odmeva od gore do gore. Kdor nima dobrih živcev, se skoro ne more privaditi tej strašni muziki na italijanskem bojišču. Jaz se borim blizu važne naše gorske postojanke P. Raz višine, kjer naša četa izvršuje službo prednje straže, je diven razgled po slikovitem pogorju. Italijansko ozemlje se razprostira pred nami proti jugozahodu, avstrijsko pa proti severu in izhodu. Mnogokrat se moje oči obračajo tje proti severozahodu, kjer iščejo moje ljube slovenjgoriške gričke. Ne-ka otožnost, notranja bol se me loteva ob tej priliki. Ali vas še bom kedaj videl, ljubljani grički zalih v-norodnih Slovenskih gorah? Ali še bom kedaj pri Vas, ljubi prijatelji slovenski? In ti svetišče naše, Sv. Trojica, kako srečno si, da Te ne more zakleti topovska krogla nezvestega nam Italijana! Sveto go-ro pri Gorici, kamor so tudi verni Slovenci tako radi poromali, je baje zadela huda usoda.

Včeraj in predvčeraj sem se udeležil bojev z Italijani. Proti nam so poslali najprvo neke črne voja-ke grdih obrazov in hudobnih oči. Ta druhal grozno tuli in kriči, predno gre v boj. Dobro je, da ti divja-ki ne znajo puške dobro rabiti. Mi smo bili v dobrih postojankah. Griči, na katerih so bili Italijani, so od-daljeni od naših kritij 800 do 1000 metrov in so mno-go nižji nego naši. Prvi dan je trajal boj od 4. ure zjutraj do 3. ure popoldan. Naša gorska baterija je tako srečno vzela sosedno italijansko baterijo na mu-ho, da je ta morala utihniti. Najbrž je bila popolno-ma razstreljena. Polentarji med bojem kričijo nekako „Savoja, Savoja!“ Menda je to ime njihove kraljeve hiše.

Huda usoda je zadela včeraj nek italijanski od-delek, kateri je hotel prodirati proti hribu blizu naše postojanke. Italijani so domnevali, da je za neko na-vpik stoječo skalo skrila naša opazovalna četa s stroj-no puško, kar pa ni bilo res. Na to skalo so trje I-talijanski topovi osredotočili svoje strele. Celo uro so neprenehoma padale težke granate na in poleg skale. Domnevana strojna puška pa, ki je bila na drugem mestu dobro skrita in zavarovana, je še neprestano pošiljala smrt med polentarje. Nekako ob ¼4. uri po-poldne (dne 15. junija) pa smo naenkrat slišali gro-zen ropot, ki se je votlo razlegal po skalovju. Mislili smo, da se je sprožila kaka mina. Naša telefonična postaja na bližnji gorski postojanki nam je kmalu na-to sporočila, da so italijanske topovske kroglice razru-šile toliko tiste skale, da se je odtrgal od nje velik ka-meniti plaz, kateri je drvel z velikansko si-lo v dolino in pokopal pod seboj eno četo alpincev, ki je plezala po gori navkreber. Po-nesrečilo se je 60 do 80 Italijanov. Tako so si Itali-jani sami uničili svoje ljudi. Kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade!

Najhuje je tukaj za vodo. Častniki nam svetu-jejo, da si naj devamo kosčke kamenja v usta. In res, to nam za silo ohladi grlo. Hrane imamo dovolj. Sa-mo silna vročina je že marsikoga tako skuhala, da je kar opečen. Najhuje gre mestnim gospodičem, ki niso navajeni božjega solca. Ti Vam mnogokrat po-padajo medli na tla kakor muhe. Koža se jim kar lu-pi od obraza in rok. Nič ne škodi, če izkusijo s kme-čkimi ljudmi vred, kaj je hudo.

Mnogo pozdravov pošiljam Vam in mojim lju-bim rojakom, zvestim Slovincem Slovenskih goric. Ivan Perkovič.

Pa se jih ne bojimo!

Jožef Gornik, posestnik v Ceršaku pri St. Ilju v Slov. goricah, ki se bori sedaj kot domobranski čr-novojnik na italijanskem bojišču, piše te dni svojemu prijatelju:

Slovenski domobranci iz Stajerske smo postav-ljeni tik ob italijanskih postojankah visoko v kameni-tem pečevju. Naše postojanke so trdne in izborne. Do-sedaj smo še vsak dan odbili več sovražnih napa-dov. Italijanska infanterija zelo sla-bo streja. Zdi se mi pa, da je artilerija Italia-nov boljša. Pravijo, da ima sovražnik zelo dobre to-pove, za nas vojake je najhuje, če prileti topovska krogla na kako pečino. Na tisoče kamenitih drobcev odleti nato več kot 100 m daleč na okrog. In kogar tak drobec zadene, je skoro huje ranjen, kot če ga zadene kos šrapnela. Zdi se mi, da je to golo pečevje iz tega ozira nam vojakom bolj nevarno kot Italijani sami. Sicer se pa isto godi tudi sovražniku. Tudi pu-škine kroglice, če priletijo na skalo, odkrušijo drobce na vse strani.

Italijanski vojači so po našem mnenju bolj bo-jazljivi kot korajžni. Če vidi jo kako našo patroljo v svoji bližini, začnejo vpiti in kričati svoj: „Avanti! fratre! Avanti fratre!“ in bežati. Mnogokrat pomečejo puške proč in bežijo proti svojim utrjenim postojan-kam, da se vse kadi. Mnogi imajo obute lesene cok-lje, okovane z železom. Take pešce slišiš že od daleč. Naše prednje straže poročajo, da se polentarjev v bližnjih dolinah zbira vedno več in več. Hude boje bomo še imeli, predno bomo s to nezvestobo do dobra obračunali. Slovenski črnovojnik pa pravimo: Naj bo teh preklicanih Lahonov kot listja in trave, mi se jih pa že ne bojimo! Bog bo z nami, Marija nas bo čuvala in vera nas bo navduševala za boj. Mnogo pozdravov!

Lahi mnogo streljajo, a slabo zadenejo.

Stavbenik Matej Lenčarič, doma iz Središča, ki služi zdaj pri ženijski četi na jugu, piše dne 30. maja svojemu bratu, kaplanu kapelskemu:

Ze 21. maja, pred napovedjo vojske, smo nje-lj 3 Lahe, ki so prekoračili mejo, med njimi enega črn-ca. Dne 24. maja ob 11. uri je padel prvi italijanski strel, katerega pa se nismo ustrašili. Odtodaj se ob-streljujemo obestranski. Lahi imajo velike izgube. Najhuje je bilo dne 26. maja, ko so Lahi iskali našo baterijo, ne da bi jo našli. Kakih 300 granat in šrap-nelov je udarilo na Sv. goro pri Gorici, 2 granati sta poškodovali tamošnja poslopja. Kar je bilo dozdalj, je igrača v primeri s tem, kar sem doživel v Galiciji.

Drugi list od dne 16. junija slove. Od 24. maja sem neprenehoma na bojišču. Zdrav sem še. Moja ko-ža še ni dobila luknje, dasi pokajo Lahi po nas prav po ruski, t. j. streljajo dosti, zade-nejo malo. Pri Plavah smo odbili tri sovražniko-ve napade z velikimi laškimi izgubami. To so začeti boji, večji sledijo kmalu.

Še v snegu in ledu.

Črnovojnik Jakob Berližg, doma iz okolice Brežic ob Savi, nam piše z italijansko-koroške meje:

Slovenski črnovojnik taborimo na zelo visokih gorah ob meji Koroške in Italijanske. Imamo diven razgled na vse strani. Dasiravno je poletno solnce zelo vroče, vendar še imamo tukaj tudi dovolj snega in ledu. V nekaterih kotlinah leži večer sneg in led. Najhuje je spravljati živež in druge vojne potreb-ščine na te izredne višinske postojanke. Tudi patrol-jiranje je po tem ozemlju zelo težavno. Marsikateri, nevajen ozkih, v skalo vsekanih stezic, se zvrne v globoke prepade in nihče njegovih ne bo znal ali iz-vedel, kje se nahaja njegov grob...

Dne 19. junija sem kot četovodja šel s štirimi možmi na patroljo, da izsledimo, kje se skriva naj-bližja italijanska prednja straža. V moji četi je bil še tudi Miha Polesnikar, doma iz Ribnice. Ta fant je bil izvanredno korajžen. Ponudil se mi je, da bo šel za bližnjo skalo iskat sovražnika. Dovolil sem mu, a ga prosil, naj bo previden. Mi smo mu sledili. A ni trajalo dolgo, ko smo iz našega kritja opazili, da že pleza naš Miha po zelo strmi stezi k bližnji, v zrak štrleči skali. Plezal je oprezno in potuhnjeno. In po-glej, ko pride do skale, se nenađoma pojavijo pred njim trije alpinci. Kot smuk je Miha skočil za bližnjo skalo, oni trije polentarji pa po ozki stezi nad nje-ga. Sedaj, Miha, sem si mislil, je po tebi. A fant, prava planinska korenina, se je srečno in junaško izmuznil. Krepko se je postavil in po bliskovito zabo-del prvega Italijana z bajonetom in ga strmoglavil v globočino. Sedaj na napade Miheta drugi Italijan in ta je bil hujski. Bil je to boj na življenje in smrt! Bo-jevnika sta drug drugemu odvrčala bajonet. Zdelo se nam je, da se iskre krešejo. Kdo bo zmagal? In tretji Italijan bi se bil rad vmešaval v borbo, a radi ozkega prostora tega ni mogel. Istotako je tudi nam bilo nemogoče prihiti na pomoč. In glej! Miha je napravil zopet močen sunek in je še drugega Italia-na prebodel in ga strmoglavil v prepad. Tretji pa jo je med tem odkuril za nekaj korakov proč in je tako prišel na muho moji puški. Dobro sem pomeril in ta-ko se je tudi tretji Italijan zvrnil s pečine. Miha se je kmalu na to vrnil, bil je ves krvav. Lah ga je že močno opraskal po obrazu in po rokah. Ko sem po-ročal našemu gospodu stotniku o Mihovem junaštvu, mi je rekel, da ga bo priporočil v odlikovanje. Taki so naši boji.

Junaška mlada Slovenka streže našim vojakom.

Priobčili smo v našem listu že več pisem, v katerih Nemei in vojači drugih narodnosti hvalijo Slovenke, ki izvanredno požrtvovalno strežejo ran-jencem na bojišču in grečo brez strahu celo v bojno fronto, da borečim se vojakom podelijo živila in tež-ko ranjenim krepčila.

Tudi v „Grazer Volksblattu“ se je oglasil velik hvalilec Slovenk in sploh slovenskega prebivalstva na južnem bojišču. Med drugim piše ta nemški vojak to-le: „Občudovanja je vredno, kar dela domače slo-vensko prebivalstvo na bojišču. To ljudstvo je preši-njeno in prepojeno z največjo in vse hvale vredno po-žrtvovalnostjo in železno voljo. Staro in mlado, sivo-lasi starčki, žene, dekleta in fantje — možki so itak v vojski — vse pomaga in to celo v najsrdečšem o-gnju, na najbolj nevarnih mestih. Seveda smo vojači tem vsem zelo hvaležni. Samo videti je treba, kako nam to ljudstvo pomaga! Če domačin kakemu vojaku stori kaj dobrega, zablesti na od solca zažganih, zažrelnih in s potom politih obrazih naših vrlih voja-kov žarek globoke hvaležnosti in notranje radosti. Tako nam je n. pr. včeraj zvečer prineslo neko de-kle, staro komaj 14 let, edenindvajsetkrat težko pri-čakovano mrzlo vodo. Ko smo se vsi napili, je dekle sedlo za mal hribček, bilo je že skoro popolnoma u-trujeno. Njen obraz je bil globoko resen, oko mlade junakinje je sledilo neprenehoma ognjenemu sledu to-povskih strelav.

Pristopil sem k njej in jo nagovoril: „Zelo tru-dna si, deklica, kaj ne? A mi smo ti vsi izredno hva-ležni!“ Globoko resno me je pogledala s svojimi tem-nimi otroškimi očmi, v katerih je bilo že toliko živ-ljenjske resnobe.

„Jaz sovražim Italijane, tudi moj oče, moja ma-ti in moji bratje jih sovražijo. Sploh mi vsi sovraži-mo te ljudi. Že tedaj, ko sem bila čisto majhna, jih nisem mogla trpeti. Jaz nisem prav nič trudna.“

Naša deklica, tako jo vsi imenujemo, je srednje veltka, ima lepe laske in je kot dekle našega juga sedaj v najlepšem cvetu. Dekle je vedno enako po-gumno in vstrajno ter postrežljivo. Ne straši se sika-jočih granat, ne šrapnelov, ampak nam prinaša dan za dnevom vse potrebno, posebno pa svežo vodo v bojno črto.

Slovenski vojači pri Telovi procesiji v Galiciji.

Dragotin Novak, četovodja pri infanterijski di-vizijski bolnišnici št. 28, doma iz Stroče vasi pri Ljutomeru, nam piše s severnega bojišča:

Po dolgih, vročih in krvavih dnevih se zopet o-glasim iz daljne tujine ter Vam prinašam neštivilno

pozdravov tja dol v „zlato Prlekijo“ in celo Slov. Štajersko. Novic imamo tukaj vsak dan na razpolago, ali žalibog Vam ne moremo vsega poročati.

Odkar smo zapustili strašno zimsko Karpate, gonimo neprenehoma „Moskale“ proti severu. Na eni strani stoji že naša zmagovita armada na sovražnih tleh. S kakim junaštvom so naši vrli, nad vse pogumni slovenski fantje naskakovali sovražne, peklenko utrjene postojanke, ne more noben človek popisati.

Strašno klanje je bilo za reko Prut ter za mestom Kolomeja, katero so zopet naši ponosni spodnještajski junaki, med njimi seveda tudi Prleki, z nataknjenim bajonetom vzeli.

S trikratnim naskokom do vrata, čez vodo, so naši „sedemdesetstariji“ prekorčili reko Prut pod peklenim ognjem šrapnelov in granat, ter dne 30. maja pognali Moskale v divji beg. Ko so se naši fantje približali, so jih ruski velikani takoj spoznali ter rekli: „A servus! Mi se že poznamo! Z vami se naj le sam satan vojskuje, ker se vas nobena krogla rada ne prime.“

Vrgli so večinoma puške v stran ter bežali noč in dan pred našimi slovenskimi fanti. Taki slučaj se ponavljajo še vedno. Kake napore in težave smo že mogli prestopiti, se ne da popisati.

Kljub vsemu temu si pa vendar večkrat zapojemo kako našo „prleško“, da si potolažimo 11 mesev po domu hrepenenče srce. In tako je zmirom.

Na sv. Rešnjega Telesa dan smo bili nad vse srečni. Slučaj je nanesel, da smo se lahko udeležili v trgu P.... sv. maše in procesije. Nad vse gniljiv prizor in smrtna tišina je nastala po leseni oerkevici, ko se je oglašila slovenska pesem: Marija, moja mati, jaz Tvoj sem otrok! Bili so naši fantje na koru pod spretnim vodstvom nad vse spoštovanega nam našega gosp. stolnika Colariča, kateri nam velikokrat priredi kaj takega. Pa kako nebi, saj je pristna slovenska korenina, kateri pozna le resnost in poštenost vojaka. Po maši sem vodil naš oddelek vojakov pri procesiji; nad vse lepo smo se posvetili Najsvetejšemu.

Naš vrl, nad vse prijubljen g. stotnik Colarič je stopal gologlav za Najsvetejšim, ob njegovi strani pa njemu dodeljeni častniki. Za častno stražo so stopali naši slovenski dragonci št. 5.

Na čelu procesije je pa stopal naš oddelek v kotonah kot špalir. Tamkajšnji židje so kar zijali v to lepoto. Videli sem tudi naše Cvenarje v procesiji. In tako si tolažimo in pritožujemo naše boleti in lahko nam je breme.

Na tisoče mladeničev in mož so naučili šrapneli in granate moliti Očenaš, katerega že prej niso več dobro poznali. Ko se je lansko leto prva granata razpočila nad mojo glavo, sem se takoj spomnil besed vlc. g. dekana Jurkoviča: „Ako si pripravljen, zakaj bi se ball!“ V dežju krogel korakajo naši fantje in možje neustrašeno proti sovražnim postojankam; povsod si pridobijo naši fantje spoštovanje.

Mi za domovino in domovina za nas in naše narodne svetinje. Od vseh živčih gorak srčen pozdrav v milo slovensko domovino in lepi Ljutomer pošilja Vaš udani Dragotin Novak, četovodja.

Slovenec ne trepeta pred sovražno kroglo.

Topničar Franc Lah piše svojemu botru in botri Martinu in Jožici Cajnko, posestnikoma v Ključaroveh pri Ormožu. Lah se nahaja pri avstrijskih motornih topovih ter se je udeležil že obleganja belgijskih trdnjav in ruske trdnjave Osovice. To pismo je pisal izpred Belgrada. Sedaj se nahaja Franc Lah že na italijanskem bojišču. Pismo se glasi:

Dragi kum in kuma!

Z velikim veseljem sprejememo navadno vojaki pisma, ki pridejo iz drage nam slovenske domovine. Hvala Vama torej za poslano poročilo!

Vesel in srečen sem kljub silnim vojnim težavam, da sem še zdrav. Bog in Marija sta me varovala nesreče. Mnoge moje tovariše že krije tuja črna prst. Dne 18. maja nas je sovražnik zopet močno obstreljeval. V mojem oddelku je bilo nekaj ranjenih in trije mrtvi. Žalibog, da so ravno sami slovenski fantje storili smrt za domovino. Naši so namreč med tukajšnjim vojaštvom najbolj korajžni. Slovenec ne trepeta, če tudi noč in dan sovražne krogle brenčijo. Bog ve, ali bomo mi, ki smo še ostali, prestali te usodepolne čase! Upam, da bo Bog stal na naši strani. Mi Slovenci, ki smo na krvavem bojišču, pa se še bomo nadalje izročili v varstvo preblazeni Devici Mariji. V skupnih molitvah se večkrat spominjamo tudi padlih tovarišev: Žalostno je zreti na bojno to polje, kjer tovariši nam zvesti smrtno spanje spe! Mnogo pozdravov od Vašega Franceta!

Kako taborimo v Galiciji.

Narednik Franc Weber, doma iz Št. Pavla pri Preboldu, nam piše s severnega bojišča:

Naše stanovanje tu v Galiciji je približno takole: Na krompirjevi nji imamo v zemljo udobljeno luknjo in sicer na samotnem polju, daleč proč od vasi. Za streho imamo prosto vojaško šoforsko platno, ki nas varuje pred vročino in dežjem. Če dolgo dežuje, pa se v naši „dvorani“ nabere toliko vode, da bi

lahko plaval po njej. Nam starim slovenskim vojakom se to ne zdi posebno hudo, ker smo že navajeni na še mnogo hujše težave. Po dnevu se skrivamo v strelskih jarkih, zvečer pa se polagoma spravimo na prosto, kakor medved iz zimskega spanja, da si odpočijemo in navžijemo zopet svežega zraka.

Boj navadno tudi po noči ne preneha. Naši topničarji si po dnevu svoje topove uravnajo v smeri, kjer je največ Rusov, in tako se mnogokrat zgodi, da po noči prebijemo sovražno črto. Cele vrste mrtvih Rusov ležijo navadno drugo jutro v uničenih sovražnih postojankah. Mi smo se tukaj najhujšega gromenja topov in pušk tako privadili, da se nam zdi kot godba v mestnem drevoredu.

Upamo, da bo moral Rus v kratkem zapustiti našo zemljo in se vrniti v svojo domovino. Če ne bo šel z lepa, ga bomo pa pošteno naklestili. Če začne Rus enkrat bežati, se moramo nato truditi več dni, da ga zopet dobimo.

Mnogo pozdravov od slovenskih fantov in mož s severnega bojišča.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Maribor, 30. junija.

Na italijanskem bojišču se ni zgodilo nič posebnega. Italijani še sicer vedno napadajo sedaj tu, sedaj tam, kakor da bi tipali in preiskovali, kje bi se naše vrste dale najprej predreti, toda njih napadi so vselej odbiti. Njih vojskovodja general Kadorna se v uradnih poročilih hudeje nad deževnim vremenom in nad našimi utrdami, ki baje zadržujejo italijansko napredovanje. To je res strašno grdo od našega armadnega vodstva, da je dalo italijansko mejo zavaruovati, grdo tudi od ljubega Boga, da da deževati, kajti ubogi Lahi ne morejo vsled tega naprej! Italijanska armada bo zaradi svoje nezmožnosti kmalu celemu svetu v posmeh. Razven vremena in naših utrd pa imajo Italijani še drugo smolo. Prišel je baje — tako pišejo Italijanski listi — potres ter hudo poškodoval njihove največje tovarne za strelivo v Terniju. Toda tega potresa menda ni naredil Bog, ampak kak Italijan, ki z vojsko ni zadovoljen.

Naše včerajšnje uradno poročilo pravi, da so Italijani zopet močno obstreljevali mostne utrdbe pri Gorici, a kakor vedno, brez uspeha.

Straža ob Soči.

Vojni poročevalec dunajske „Zeit“ poroča pod zgornjim naslovom med drugim sledeče:

General, ki je kar najbolj prijazno sprejel našo majhno skupino vojnih poročevalcev, je pripovedoval z žarečim obrazom o pogumu svojih čet, v katere so skoro vsi narodi monarhije sprejeti in menil, da prične sovražnik že razumevati, komu je tako izdajsko in lahkomišno napovedal vojno. Straža na Soči, je rekel general, bo tako dolgo vzdržala, dokler ne pride enkrat zaželjeni trenutek napadalnega prodiranja. Kdor je govoril z vojak, da so te resno govorjene generalove besede neizmerno oddaljene od čenčarij našega nasprotnika.

Veselo zaupanje čet se je pojavilo tudi prebivalstva. Niso vsi prebivalci zapustili bojišča. Ljudje delajo med grmenjem topov na svojem polju in jih pri tem, kakor je priznati, sovražnik le malo nadleguje. Mišljenje teh obmejnih kmetovalcev je izborna. Slučaji izdajstva v ozemlju, ki sem ga bil opisal, so sploh nepoznani. Ker so ostali kraji precej nepoškodovani, ne trpi prebivalstvo preveč vsled vojne, navzlic temu pa ga navdaja srd proti verolomnemu sovražniku.

Moč italijanske armade ob Soči.

Vojni poročevalec Adelt piše berlinskemu listu „Berliner Tageblatt“: Od 1.800.000 mož, ki jih utegne spraviti Italija na bojišče, se jih nahaja že 1.200.000 mož na severni meji. Izključeno je, da bi mogla Italija odposlati večje število svojih čet še na francosko bojišče in tistih 200.000 mož, ki jih je imela pripravljeneh v Bariju, da jih spravi proti Dardanelam, jih bo bržčas obdržala doma. Samo ob reki Soči se nahaja 5 italijanskih armadnih zborov. Sedaj je bilo razmerje med avstrijskimi in italijanskimi četami 1:4, deloma še celo 1:5, ali z drugimi besedami: Na 1 avstrijski armadni zbor je prišlo 4—5 italijanskih armadnih zborov.

Boji pri Gorici.

Iz Gorice poročajo: Že par dni gromijo v okoli Gorice topovi z nezasišano silo. Italijani so nagromadili pred našimi utrjenimi postojankami ogromno število topov, katerih šrapneli in granate napolnjujejo ozračje dan in noč s svojim tuljenjem in pokanjem. Vsi italijanski napori so bili do sedaj zaman. Naše čete se jim niso umaknile niti za las in pričakujejo popolnoma mirno očitno se bližajoči odločilni naval italijanskih čet. Tuintam prileti kaka sovražna granata tudi v mesto, nekaj hiš je poškodovanih, par ljudi je bilo ubitih. Vesti, da vlada med prebivalstvom razburjenje in bojazen, pa so neresnične,

vse je mirno in življenje v Gorici poteka takorekoč normalno. Prve dni so bile v mestu razpokajoče se granate še nekaka redkost in takrat so prodajali mestni frkolini granatne drobce po 20 vinarjev, če so bili pa še topli, pa po 40 vinarjev. Goriška okolica je pa precej trpela. Večkrat so poskusili Italijani, ki imajo svoje najtežje baterije nameščene na Koradi, razdehati goriški kolodvor, toda njihov trud je bil do sedaj brezuspešen.

Poročila, ki prihajajo v mesto o bojih pri Plavah, pravijo, da so imeli Italijani tam naravnost velikanske izgube. Naše vasi ob Soči in tudi Kanal so seveda mnogo trpele.

Občudovanja vredna je hladnokrvnost našega domačega prebivalstva, ki je pripravljeno na vse in se ne boji ničesar.

Napad na Plave.

Kralj Viktor Emanuel je sam zapovedal, kakor pripovedujejo italijanski vojni ujetniki, da se morajo višine pri Plavah za vsako ceno zasesti. Najhujši so bili napadi na te višine od 13. do 16. junija. Boji so se vršili skoro neprestano noč in dan. Italijani so vedno z veliko silo naskakovali naše postojanke. Naši vojaki so drveli iz svojih kritij in napravili več protinapadov. Naše strojne puške so meč gosto prodirajočimi italijanskimi četami grozno kosile in morale. Prišlo je večkrat do velikega meteža. Italijani so že pri drugem našem protinapadu zbežali. Drugo jutro so ležali celi hribi mrtvih Lahov pred našimi žičnatimi ograjami. Italijani kljub ogromnim žrtvam nimajo zabeležiti niti najmanjšega uspeha. Eno noč so nas napadli kar devetkrat zaporedoma, a niso prišli ne za korak naprej. Italijanski ujetniki so pripovedovali, da so Italijani za to tako srdito napadali naše postojanke, ker se je za fronto nahajal sam italijanski kralj Viktor Emanuel. Za napadanje so bile odbrane pijemontske čete. Ko so Pijemontezarji napadali našo fronto, je videl kralj sam grozen poraz svojih ožjih rojakov. Italijani so po končanih neuspešnih napadih poslali k nam odposlanca, da bi si izprosili premirje za pokopavanje mrličev. Naši so jim prošnjo sicer odbili, a dovolili so jim, da so smeli italijanski vojaki zdravniških oddelkov tik pred našimi postojankami pobirati mrtvece. V strmeh gorovju je spravljanje mrtvecev v dolino zelo težavno.

Pri Tolminu in Krnu.

Poročevalec madžarskega lista „Esti Ujsag“ je obiskal poveljnika čet, ki stoje pri Tolminu. Poveljnik mu je izjavil: Ni je sile na zemlji, ki bi nas zamogla vreči. Svoje postojanke lahko držimo tudi proti desetkratni premoči. Sovražnik že ve, komu je vrigel lahkomišeljno rokavico in ima povod, da grenko obžaluje svoje izdajalstvo. Ne moremo si predstavljati, kako more misliti, da bi nasproti naši armadi, ki je utrjena po boju z neprimerno bolj trdim in hrabrim sovražnikom, ki ima na tisoče izkušenj, tudi s premočjo mogel uspeti. Razloček kakovosti ne vzvrača le razmerja sil, marveč odločuje celo nam v korist. Ni besede, da bi mogel dovolj svoje vojske pohvaliti. Nobenega napora ni, ki bi jih preplašil. V ozemlju Krna se nahajajo naše postojanke 2000 m visoko, ob robu prepada vodijo le tesne, vrtoglave steze. Kdor hoče iti tja gor, mora imeti srce na pravem mestu. Kljub temu nam dovažajo gor živež in strelivo in odvažajo po istih potih ranjence. Ne le z zaupanjem, marveč z gotovostjo pričakujem bodočih velikih dogodkov.

Naša izborna artilerija.

Iz časnikarskega stana se poroča:

Da se uspešno branimo ob Soči, se imamo v veliki meri zahvaliti naši izborni artileriji. Ob Soči ji poveljuje podpolkovnik Rihard pl. Körner, ki je izvanredno nadarjeni častnik. Pod njegovim smotnim vodstvom je naša artilerija dosedaj uspešno odbijala vso sovražno premoč. V bojih za mostno utrdbo pri Gorici je izvršila naša artilerija pod vodstvom pl. Körnerja čin, ki se ga sme prištevati med največje v tej svetovni vojski. Z eno samo baterijo naših težkih možnarjev kalibra 30,5 cm in z enim infanterijskim bataljonom je prodiral čez Sočo in se postavil daleč pred našo infanterijsko bojno črto, odkoder je začel obstreljevati kolodvor pri Korminu, kjer so ravnokar izkrcevali iz železniških vozov došla italijanska ojačenja.

En sam strel iz našega težkega možnarja je usmrtil 33 italijanskih vojakov, drugi strelji so pa razdejali sovražne postojanke na gori Ločnik in so napravili zmešnjave in velik nered v vrstah sovražnikov. Vsak strel iz naših topov zadene tako sigurno, da se naša artilerija ne more dovolj dobro pohvaliti.

Tudi Italijani znajo sicer dobro meriti, toda ne vejo za naše postojanke in njihovi strelci zadenejo le prav redkokdaj, čeprav ne štedijo s strelivom. Izračunalo se je, da stane Italijo vsak ranjeni avstrijski vojak čez 6000 lir, toliko streliva namreč porabi vsakokrat. Samo pred gorovje pri Plavah so spravili čez 200 topov in kljub temu je upal naš naporočnik

Wolna v najhujšem artilerijskem ognju s svojim oklopnim vlakom priti v neposredno bližino sovražnika. Železniška proga pelje v dolino, severno od Gorice še celo na zahodnem bregu reke in se jo more obstrlejevati od dveh strani. Nadporočnik Wolna je vodil večkrat svoj oklopni vlak, ali v Gradiško, ki je zasedena od Italijanov, ali pa na oni strani notri do Plav. Po noči in po dnevu je hipoma začel streljati iz strojnih pušk oklopnega vlaka na osupnjene Italijane in se je vsakokrat vrnil nepoškodovan nazaj v Gorico ter se nato mirno podal v kavarno.

V Gorici je namreč življenje tako mirno, kakor če bi se ne nahajali v vojnem času, čeprav se razleti na tem ali onem mestu kakšna granata. Odrpne so vse trgovine in gostilne, oskrba z živili je izborna. Odkar je bil uspešno odbit prvi hud napad sovražnika, vlada popolnoma mirno razpoloženje, čeprav je znano, da pred nami stoji sovražnik, ki je v veliki premoči.

Italijanska artilerija — odpovedala.

Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Da so se v pretečenih štirih tednih, odkar je vojska, izjavili vsi italijanski poskusi prodirati s svojo artilerijo na več mestih bojne črte, tega ni zakrivil samo uporni duh v vrstah Italijanov, ampak tudi v ravno toliko meri pomanjkanje tiste težke artilerije velikega kalibra, o kateri so bili italijanski vojaški krogi prepričani, da si bo pridobila lažjorike. Zlasti so razočarali toliko hvaljeni topovi kalibra 28 cm in topovi kalibra 149 milimetrov. Topovi kalibra 28 cm ne nesejo niti približno tako daleč, kakor se je pričakovalo in v isti meri so tudi topovske cevi, kakor pripovedujejo ujeti Italijani, skrajno nezanesljive in so že po razmeroma malem številu oddanih strelav poškodovane. Če se k tem očitnim italijanskim nedostatom še prištejejo velikanske težkoče ozemlja, na katerem se nahaja italijanska artilerija, je pač umevno, da vse naše gorske čete nemoteno in mirnodušno zrejo tudi v najhujši italijanski artilerijski ogenj in se mu posmehujejo, ko padajo njih granate v kotline, ki so večinoma prazne.

Mi homo zmagali!

Italijani in njih zavezniki so bili prepričani, da bo italijanska armada v par tednih zasedla ne samo Gorico, ampak vse pokrajine, katere smatrajo Italijani za „neodrešene.“ A sedaj so se ti zavezniki prepričali, da se z avstrijsko armado Italijani ne smejo igrati. Avstrija je vrgla proti Italijanom svoje najboljše čete. Francoski in italijanski listi sami priznavajo, da je čilost in jakost avstrijskih čet sovražnike popolnoma presenetila. Avstrijski ujetniki v Italiji, kakor piše pariški „Matin“, so prepričani, da bo avstrijska armada zmagala in da bo vojska le kratko časa trajala. V celi avstrijski armadi vlada zvestost, da bo vrhovni poveljnik nadvojvoda Evgen že kmalu na čelu svojih zmagovitih čet ukorakal v — Milan.

3000 mrtvih Italijanov v enem boju.

O srditih in izredno krvavih bojih pri Plavah dne 16. junija se še poroča z bojiščarji:

Med avstrijskimi četami se je tam nahajal odličen bataljon, katerega poveljnik major Turudija, tisti, na katerega glavo so Srbi razpisali 10.000 francov, je tudi tu pokazal svojo sposobnost. Pustil je, da so Italijani prišli čisto blizu in je šele takrat uničujoče padel nad nje. Tudi na drugih točkah se je še razvilo grozno borenje, moč proti možu, puškina kopta in kamenje je služilo kot orožje, vojaki so se kar grizli med seboj, končno se je pa vztrajnost naših čet posrečilo, da so po petkratnem sovražnem naskoku vrgle Italijane v dolino nazaj. 3000 mrtvih in še veliko več ranjenih Italijanov je obležalo na tleh in sicer na fronti, široki 12 km. Med mrtvimi je tudi italijanski general Timenti, poveljnik ravnateljske brigade, ki se je skrčila na 600 mož, dalje en polkovnik in več štabnih častnikov črnovojniškega polka št. 125. Naše izgube so pa v primeri z italijanskimi zelo malenkostne. Naši so bili vedno v boljših krčjih nego italijanski vojaki, kar se je zahvaliti izkušnosti naših častnikov in podčastnikov ter večji izobraženosti našega vojaštva. Na italijanski strani so se borili tudi vojaki, katerim so poprej dali piti večje množine žganja in vina. Pijani Italijani so naše ranjence kratkomalo zaklali.

Italijanska vojna poročila — vremenska poročila.

Iz Sofije se poroča: Dosedanja vojna poročila italijanskega generalnega štaba vzbujajo v tukajšnjih političnih krogih veliko smeha, kajti v teh vojnih poročilih se vedno poroča, da ovirajo Italijane pri vojnih podvzetjih neugodno vreme, megla in dež ter da italijanski vojaki prenašajo z veliko neumornostjo te slabe vremenske razmere. V Sofiji pravijo, da so poročila italijanskega generalnega štaba bolj podobna vremenskim poročilom, kakor pa vojnim poročilom.

Potres in neurje v Italiji.

Dne 28. junija ob 1. uri ponoči sta zbudila iz spanja prebivalstvo mesta Terni dva močna potresna sunka. Prebivalstvo je zbežalo na prosto, kjer je ostalo celo noč. Skoda, katero je povzročil potres, je baje ogromna, toda strogo je prepovedano, da se objavi, in sicer iz vzroka, ker se nahaja v mestu Terni največja italijanska livarna za jeklo

in železo in ena največjih italijanskih tovarn za izdelovanje orožja.

Na morju in v zraku.

V severni Adriji je avstrijski podmorski čoln dne 26. junija potopil italijansko torpedovko. Avstrijski mornariški zrakoplov je dne 24. junija pri Villa Ventini blizu Tržiča obstreljeval sovražni zrakoplov in ga prisilil, da se je moral spustiti na tla. Pri Skocijanu blizu izliva Soče v morje je naš zrakoplov v sredini sovražnega topništva vrgel težko bombo na artilerijo ter ji povzročil veliko škodo. Poškodovan je tam blizu z bombo tudi sovražni parnik, tako, da se je na eni strani potopil.

Nad Vipavsko dolino je krožil dne 19. junija sovražni zrakoplov, katerega so pa naši potem pri Gorici sestrelili.

Kakor poroča „Grazar Tagblatt“ se je pojavil v noči od 16. na 17. junija nad Divačo sovražni zrakoplov. Vrgel je blizu kolodvora bombo, ki pa je zgrešila svoj cilj in ni napravila nikake škode. Zrakoplov je nato zasledoval v višini 300 do 400 metrov naš tovorni vlak, je vrgel nanj več bomb, a ga ni zadel. Bombe so padle 400 do 500 korakov od železniške proge na travnik.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 30. junija.

V Galiciji stojijo razmere za nas ugodno. Mi ne prestanemo napredovati. Ruska fronta je že razcepljena v dva dela, južni del (od Zloczowa do Dnjestr) se umika proti izhodu, severni (ob reki Bug) proti severu in severozahodu. Naše in zavezniške armade, ki se bojujejo v Galiciji, stojijo tako-le:

Armada generala Pflanzer-Baltin stoji ob Dnjestr s čelom proti severu. Proti tej armadi, v kateri se bojujejo tudi naši slovenski polki, so se slednji čas Rusi zaganjali z največjo silo. Prodrli so hoteli naše vrste. Toda čeprav so tudi na naši strani izgube občutne, vendar „slovenska kri ne stali“. Poročevalci nemških listov z občeudovanjem opisujejo zadržanje naših hrabrih čet. Stojijo kakor zid, kateremu se mora le tuhtam odluščiti kamen. Zadnje dni pa je silovitost ruskih naskokov začela popuščati. Ob fronti vlada skoraj popoln mir. Dozdeva se, da so Rusi morali odposlati od te črte nekaj čet na druge kraje na pomoč, kjer se hočejo dalje časa ustavljati. Ako se to, kar se dozdeva, uresniči, potem je Pflanzer-Baltinova armada najhujše boje že prestala.

Ob Pflanzer-Baltinovi armadi stoji neposredno armada generala Linsingena. Odkar si je priborila prehod čez Dnjestr in zavzela močno utrjeno Halicz, stoji s čelom proti izhodu ter se razteza od Halicza preko Burstyna do Firlejowa. Prej je imela ta armada hude boje kakor Pflanzerjeva, sedaj se ji ustavljajo le več ali manj močne zadnje straže umikajočih se ruskih čet.

Armada generala Böhm-Ermollija, ki je zavzela Lvov, je prodrla že do Przemyslanya. Sploh se lahko reče, da stojimo sedaj približno na isti črti, na kateri smo stali lani mesca avgusta začetkom boja, kajpada pod drugimi, ugodnejšimi razmerami. Böhm-Ermolijeva armada se razteza od Firlejowa (ob rečici Gnila Lipa) čez Przemyslany, Zadorce do Kamionke Strumilowe (ob reki Bug).

Ob Böhm-Ermolijevo armado se vrsti armada generala Mackensena, ki je vzel Przemysl, ter se razteza od Kamionke Strumilowe ob reki Bug severno do Krystonopola (blizu ruske meje), preide potem v zahodno smer ob reki Solokija, prestopi rusko mejo in se neha pri Tomaszovu na Ruskem. Njena fronta je torej proti izhodu in severu.

Ob Mackensenovo armado se pridruži proti zahodu armada generala nadvojvode Jožefa Ferdinanda s čelom proti severu. Razteza se od Tomaszowa ob reki Tanew do izliva te reke v San. Pod pritiskom te armade zapuščajo sovražnik svoje postojanke ob Tanewu ter se umika proti krajem Komarow in Zamoscem, katera imena nas spominjajo na prve avstrijske zmage lanskega leta proti Rusom. Armada Ferdinanda Jožefa stoji popolnoma na ruskih tleh, armada Mackensenova deloma in Pflanzer-Baltinova na jugozahodu tudi deloma. Pflanzer-Baltinova armada drži trdno zavzete postojanke, vse druge armade prodirajo in zasledujejo umikajoče sovražnike.

Slovesen vhod naših čet v Lvov

Iz vojnega časnikarskega stana poročajo dne 23. junija:

Armadni poveljnik general pl. Böhm-Ermolli je dne 22. junija v sredi najožjega štaba ob 4. uri popoldne na čelu svojih čet ukorakal v Lvov. Mesto, katerega notranji del sovražnik ni skoraj nič uničil, je bogato okrašeno z zastavami. Na cestah, na oknih, na balkonih stojijo tisočeri in tisočeri, ki se tako radujejo, da pretrčajo njih navdušenje srce in dušo. Dež evcelje se sipa na avtomobile, iz tisočeri in tisočeri grl doni neprestano in krepko: Zivel naš ljubljeni cesar! Zivela Avstrija in njena zmagovita armada! Ziveli naši osvoboditelji! Armadnega poveljnika so slovesno sprejeli pred deželnim dvor-

cem. Profesor Marcel Chlamtacz je kot zastopnik mestnega zastopa poljsko in nemško ognjevitno opisaval radost prebivalstva o osvoboditvi Lvova, dal dušila preizkušeni ljubezni in zvestobi nasproti vladarju in navdušenemu občudovanju junaštva zveznih armad, ki so danes z junaškim naskokom vzele Lvov. Armadni poveljnik se je zahvaljeval s toplimi, krepkimi, glasnimi besedami na sprejemu in je izrazil svoje veselje, ker je s svojo armado glavno mesto dežele Galicije zopet pridobil Njegovemu Veličanstvu našemu gorečo ljubljenu cesarju in kralju. Besede zmagovitega armadnega poveljnika so povzročile vihar navdušenja. Nepregledna množica je odkrila pela cesarsko pesem. Vsakemu, ki je bil navzoč tej poklonitvi, ostane to nepozabljivo v spominu. Govoril je nato še predsednik strelskega društva in judovske verske družbe.

Slovenski polki v južno-izhodni Galiciji v boju.

Naši slovensko-stajerski in koroški polki se borijo sedaj pod generalom Pflanzer-Baltinom južno od Dnjestr v skrajni južno-izhodni Galiciji med Kolo-mejo in Zalesčikijem. Zadnje dni so se Rusi navalili z veliko silo na naše postojanke v tem ozemlju. A naši slovenski junaki so srdite ruske navale odbili z občudovanjavedno vsiračnostjo. Ruski naval je ustavljen. Čini naših vrlih junakov zaslužijo vso pohvalo, ker so zadržali, da sovražnik, dasiravno na tem ozemlju v premoči, ni mogel prebiti naše bojne črte.

Boji ob Dnjestr.

O srečno prestalih bojih ob Dnjestr, kjer stojijo naši slovenski fantje in možje, kateri boji pa so zadnje dni skoro popolnoma ponehali, poročajo sedaj iz Černovic: Sila ruskih naskokov na izhodno-galijski fronti v gozdni okolici Dnjestr in na gozdnatih obmejnih višinah se ni zmanjšala. Rusi naravnost žrtvujejo ljudi avstrijskim krogom, da s premočjo pridobijo na ozemlju. Vzrok za to je v tem, da manjka Rusom, ki streljajo iz težkih topov in iz japonskih pušk strelivo za uspešen boj iz daljave, zaradi česar skušajo v bližinskem boju doseči uspehe. To je obupni način bojevanja, h kateremu so Rusi prisiljeni, če hočejo držati svoje izhodno oporišče, kamor valove z zapada prihajajoče umikajoče se ruske čete.

Rusi so izgubili odporno silo.

Na severni in severozahodni strani Lvova so imeli Rusi tako dobro utrjene svoje postojanke, da se jih je smatralo za nezavzetne. Že naravna lega je taka, da bi se dobra armada tam lahko ustavljala še delj časa sovražnim napadom. Kar je manjkalo še ti naravni moči postojank, so nadomestile umetne obrambne zgradbe in sicer so segale v okolico Narol-Miasta (južno od Tomašovega). Rusi so delali tu več mescev, da so postavili postojanko, ki dela ruskim inženirjem vso čast. S pomočjo te izvrstno prirejene postojanke so nameravali Rusi ustaviti prodiranje zveznih armad, a pokazalo se je, da ruska armada ni bila sposobna izvesti načrta svojih voditeljev. Izgubila je odporno silo.

Kako ravna v Rusiji z vojnimi ujetniki.

Švedski general Hjalmarson, ki se je vrnil iz Kitajske, kjer je imel pogovore, zadevajoče upeljavo švedskega orožništva v kitajski državi, poroča v listu „Aftonbladet“ dne 26. junija, da je videl na svoji vojni skozi Irkutsk avstrijske vojne ujetnike, kako so prevažali vodo. Ruski so jih stražili z biči. Ko je vprašal švedski general enega teh avstrijskih vojnih ujetnikov, kako se z njimi ravna v Rusiji, mu je ta pokazal svojo roko, katere je še bila krvava od udarca, ki mu ga je zadel ruski vojak. — Z Nemci ravna Rusi še slabše in vrhu tega morajo tudi stradati.

Slovenskim materam!

Na vas slovenske matere naslovljamo ta poziv Največji del moških je zapustilo svoje hiše, žene in deco, matere, sestre in brate, ter so šli v boj, da branijo državo pred sovražnikom. Skoro pojdejo tudi oni, ki so še ostali, in ve, slovenske matere, boste morale same prevzeti na-se težko skrb, da nam rešite in ohranite slovensko ime in slovenski narod. Težka naloga je to, zato pa tudi dvakrat toliko častna. Mnogokrat je padala v naši minulosti taka dolžnost na naše matere in vsikdar so jo vestno izvršile.

Mnogokrat so nam bile opustošene naše vasi in mesta, ali naše matere niso obupovale, marveč so, kakor njihovi očetje, možje in bratje, izvršile svojo slovensko dolžnost. In kar imamo danes mi, njihovi potomci, na tem se imamo zahvaliti njim.

Is sedaj je prišla vrsta na današnje slovenske matere, da dokazejo, da so vredne hčere, žene in sestre svojih slovenskih očetov, mož in bratov, ki se junaško bore v današnji vojni. Slovenskih mater dolžnost ne sega na bojno polje, marveč je njihova dolžnost ta, da vredno vzgoje našo slovensko dečo, našo slovensko bodočnost. Zato treba, da si je vsaka slovenska mati v svesti, da je poleg katoličanke in Avstrijke tudi Slovenka, česar se ne sme nikjer sramovati, nikjer zatajiti, marveč izpovedati vsikdar odkrito in jasno. Kakor zavedna Slovenka bo vzgajala svoje otroke v slovenskem duhu, govorila bo z njimi in drugimi, prijatelji in neprijatelji, samo v slovenskem jeziku, učila jih bo, da se morajo vsikdar ponášati s slovenskim imenom in da ga ne bodo nikjer, pred nikomur in od nikogar puščale nekaznjeno žaliti in blatiti.

Ker nam bo vsled vojne trpelo tudi gospodarstvo in bo po mnogih krajih vse uničeno, bo dolžnost naših mater velika in težka tudi v tem pogledu! Ali, naj se ne plašijo! Tudi to se bo moglo sčasoma premagati, četudi ne naenkrat. Slovenska mati delaj, stedi in se izogiblji vsakega nepotrebnega troška, opuščaj gizdavost in zabave! Tako boš z izgledom učila tudi svojo dečo. Ako boš ljubila svojo dečo, in jo učila, naj se ljubi med seboj in naj to ljubezen daja tudi vsemu slovenskemu narodu, pride sloga, brez katere ni rešitve in življenja za noben narod, najmanj pa za naš slovenski!

Ako bo slovenska mati sebi in svoji deci ohranjala živo vero v Boga in lepšo bodočnost svojega naroda, ako bo ohranjala neskaljen spomin na junaške svoje očete, može in brate — in ga izročala deci kot relikvijo, ohrani nam slovensko ime, narod in domovino.

Zarotite se, slovenske matere, da boste delale tako! In začnite takoj! V vas in vaših otrocih je bodočnost slovenskega naroda! Slovenske naše matere — pokazite se!

Razne novice.

* Dva župnika lavantinske škofije en dan umrli. V soboto dne 26. junija je v slovenjegraški bolnišnici umrl č. g. Pavel Rath, župnik pri St. Ilju nad Turjakom. Pičila ga je muha in ga zastrupila, kar mu je povzročilo prerano smrt. Rajni je bil rojen dne 27. majnika 1855 v Hočah pri Mariboru. V mašnika je bil posvečen 22. julija 1880 in je služboval kot kaplan v Kozjem in v Staremtrgu, kot provizor pri Smiklavžu, kot župnik istotam do leta 1895, ko je bil imenovan za župnika pri St. Ilju nad Turjakom. Njegov pogreb se je vršil dne 28. junija, popoldne. Blagemu in vzornemu duhovniku svetila večna luč! — Pri Gornji Sv. Kungoti je isti dan v soboto dne 26. junija jutraj ob 4. uri nagloma umrl tamošnji župnik č. g. Matija Eferl. Č. g. Franc Spindler, župnik pri Sv. Juriju ob Pesnici, je umirajočemu še podelil sv. zakramente. Pogreb se je vršil v pondeljek, dne 28. junija ob 9. uri dopoldne. Rajni je bil rojen dne 29. avgusta 1871 pri Sv. Ani na Krembergu. V duhovnika je bil posvečen dne 25. julija 1897. Kaplanoval je pri Sv. Rupertu nad Laškem, na Rečici ob Savinji, pri Veliki Nedelji, na Poljki ob južni železnici in pri Sv. Marjeti nize Ptuja. Od 1. decembra 1907 je rajni bil župnik pri Gornji Sv. Kungoti. Č. g. Eferl je bil vzgleden dušni pastir in vztrajen in požrtvovalen narodni delavec na ogroženi jezikovni meji. Svetila vrlému rodoljubu večna luč!

Sv. birma v ptujski dekaniji se bo vršila po sledečem redu: na Hajdinu dne 3. julija, pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. dne 4. julija, pri Sv. Marjeti 5. julija in pri Sv. Marku dne 6. julija.

* Novi prošt v Ptuj. Cesar je imenoval ljutomerskega dekana vlč. g. M. Jurkovič za prošta in mestnega nadžupnika v Ptuj.

Novi vojni kurat. Č. g. Jožef Vrečko, kaplan na Remšniku, je poklican kot vojaški kurat v Gradec v bolnišnico. Iz Remšnika je odšel v soboto, dne 26. junija.

Odlikovani slovenski vojni kurat. Č. g. Marko Sagaj, vojni kurat na severnem bojišču, je bil v priznanje junaškega zadržanja, pred sovražnikom odlikovan z duhovniškim zaslužnim križcem 2. razreda na belo-ruščem traku. Dosedaj je že bilo devet duhovnikov naše škofije odlikovanih z vojnimi odlikovanjem.

Castno kolajno za zasluge pri avstrijskem Rudnem križu sta od nadvojvode Franca Salvatorja dobila č. g. župnika Franc Gartner na Planini in naš štajerski rojak Franc Vuk v Borovljah na Koroškem.

* Slava slovenskim junakom! Dragi bralci! Pred kratkim si čital v tem listu kratko, a v srce se gajoče poročilo o junaški smrti za čast mile domovine četovodje Luke Majhen ob St. Ruperta v Slov. gor. Poročilo je poslal „Gospodarju“ njegov prijatelj četovodja Marko Janžekovič. A tega dopisnika tudi ni več med živimi. J. Bizjak piše v Ruše iz severne-

ga bojišča, da je Marko Janžekovič „tudi šel pod hladno zemljo, da je bil „zauber“ fant ter dober in priljubljen in spoštovan od možstva in vseh. Služil je pri 87. pešpolku.“ Bodi mu lahka tuja zemljica! Ljubim njegovi starši pa ne žalujte in se tolažite z mislijo, da je Vaš sin umrl najlepše in najčastnejše smrti, za cesarja in domovino!

* Odlikovanje. G. dr. Ivan Fras, fregatni zdravnik, t. č. v Sibeniku, štajerski rojak iz Dragotinca, župnijske Sv. Jurij ob Ščavnici, je bil odlikovan s častniškim odlikovanjem signum laudis.

Za podmorski čoln se je na oklic mariborskega knezoškofijstva nabralo 1280 K 62 v.

* Prebiranje in oprostitev 43 do 50letnih črnovojnikov. Kedaj se bo vršilo prebiranje 43 do 50letnih črnovojnikov, še ni določeno. O prebiranju in oprostitvah črnovojnikov od vojaške službe smo izvedeli sledeče: Nabornim komisijam je naročeno, da se pri prebiranju posebno ozirajo na zdravstveno stanje starejših letnikov. Vsi, ki bodo spoznani za sposobne, bodo pri vpoklicanju še enkrat zdravniško preiskani po poveljniku nadomestnega oddelka in vojaškem zdravniku. Izobrazba črnovojnikov se bo vršila na isti način kot pri mlajših letnikih. Za izveščanje se bodo uporabili, kolikor bo mogoče, starejši podčastniki. Oni črnovojniki, ki so svoj čas služili v armadi, lahko vložijo prošnje za oprostitev že pred prebiranjem in sicer če le mogoče do 15. julija. Pri prošnjah za oprostitev od črnovojniške službe, kjer se gre za gospodarske oziroma predlagajo okrajno glavarstvo, ali se prošnja ugodno reši ali ne. Prošnje za oprostitev se lahko vlagajo iz sledečih razlogov: 1. Posestniki kmečkih gospodarstev iz gospodarskih ozirov, 2. Občine za župane, občinske svetovalec in tajnike iz javnih in 3. posojilnice in gospodarske zadruge za člane načelstva in tajnike iz gospodarsko-zadružnih ozirov. Prošnje za oprostitev je brezpogojno vlagati pri c. kr. okrajnih glavarstvih.

* Pomote pri zglaševanju starejših črnovojnikov. V uradnem razglasu o zglaševanju 43 do 50letnih črnovojnikov je bilo tudi omenjeno, da se morajo zglašiti vsi tisti črnovojniški zavezanici, rojeni v letu 1873 in 1874, ki so svoj čas služili v armadi, a so bili predčasno odpuščeni ali superarbitrirani. Na mnogih krajih pa so to določilo napačno razumeli in so se k prebiranju oglašali kar vsi moški, rojeni v l. 1873 in 1874, ki še pri dosežanih naborih niso bili potrjeni. To je napačno! Ako se je kdo napačno prijavil, naj gre takoj k občinskemu uradu, in naj prosí župana, da javi pomoto politični oblasti. Ako tega ne stori, se mu zna zgoditi, da bo moral še enkrat k prebiranju. — V nekaterih občinah pa se sedaj župani in občinski svetovaleci niso prijavili, češ: Nam tega ni treba, saj smo oproščeni črnovojniške službe. Tudi to ni pravilno. Po zadnji uradni odredbi so se morali tudi župani in obč. svetovaleci zglašiti. Kdor tega ni storil, naj popravi pomoto, ker bi sicer utegnil imeti neljube posledice.

* Oprostitev županov in obč. svetovalecev. Mnogi župani in člani občinskih svetov nas vprašujejo, ali bodo pri prebiranju 43 do 50letnih črnovojnikov oproščeni črnovojniške službe ali ne. Pri politični oblasti smo izvedeli, da se vrše med vojaško oblastjo in politično upravo pogajanja glede oprostitev županov in obč. svetovalecev. Stvar se ni rešena. Zatrjuje se nam, da bo politična oblast storila vse, da se doseže popolna oprostitev. Na vsak način pa naj občine vložijo prošnje za oprostitev županov in svetovalecev.

* Oprostitev mlatičev. Nekatero občino radgonaškega okrajnega glavarstva so baje potem okrajnega glavarstva poslale na vojaško poveljstvo prošnjo, naj se vojaške mlatiče in črnovojnike stare 43—50 let, ki so dobri mlatiči, tako dolgo oprosti vojaške službe, dokler se letošnja mlatitev ne konča. Ne ve se sicer, ali bo prošnja ugodno rešena, ali ne, a gotovo je, da bi bilo tudi za spodnještajerske občine dobro, ako bi se z enako prošnjo obrnile do vojaške in politične oblasti. Posebno važno bi bilo to za kraje, koder ni mlatilnih strojev.

* Legitimacije za vožnjo po železnici. Občinski uradi so dobili za svoje občane od okrajnih glavarstev legitimacije ali izkaznice za vožnjo po železnici. Če se hočeš peljati kam, idi k županu in ga prosí, naj ti izpolni tako tiskovino in jo tudi uradno potrdi s pečatom in podpisom. Dobro je, če legitimaciji priložiš svojo fotografijo, na katero naj župan tudi pritisne občinski pečat. Popis osebe se naj natančno izvrši. Brez uradne izkaznice se sedaj ne more nikamor potovati po železnici.

* Pisma na Kranjsko se morajo oddati odprta. Vojaška oblast je sporazumno s politično oblastjo odredila, da se vsa pisma, tudi denarna, ki se pošljejo na Kranjsko, morajo oddati odprta. Na pisnih, dopisnicah in sploh vsaki poštni pošiljki mora biti natančno označeno ime odpošiljatelja. Če je v tem oziru kaj pomanjkljivega, se dotična pošiljatev ne odpošlje naprej. Strogo prepovedano je, pisati o vojaških predmetih, n. pr. o odhodu ali dohodu častnikov, o nastanitvi vojakov i. t. d. Kdor hoče, da se pismo odda zaprto, n. pr. denarno, mora to storiti še le tedaj, ko je pregledovalni uradnik (cenzor) pismo pregledal. Isto velja glede poštnih zavojov. Denarnim pismom in zavojem se ne sme pridati nobeno pismo naznanilo. Tudi na odrezke spremnice in poštnih nakaznic je prepovedano pisati kaka pisma naznanila. Kakor smo izvedeli, se bo tudi za Štajersko v kratkem izdala enaka odredba glede oddaje pisem. Na Koroško veljajo že sedaj enaka določila kot za Kranjsko.

Slovenska kmetijska šola v St. Juriju ob juž. žel. Sedanja vojska je zopet pokazala, da je res kmečki stan tisti, ki vzdržuje druge stanove in celo oborožene armade. Kmet zalaga vse stanove z živili. Upoštevati pa moramo, da je gospodarsko dobro izobražen kmet, ki ume do dobra izkoristiti svojo zemljo in pridobiti sebi in državi dovolj živil, dandanes glavni temelj in up boljše bodočnosti in razvoja posameznih narodov in držav. Radi tega moramo tudi sedaj v vojskem času gledati na to, da pridobimo našemu kmečkemu stanu dovolj gospodarsko izobraženih moči. Slovenci smo na Štajerskem dobili pred leti svojo kmetijsko šolo v St. Juriju ob juž. žel. Ta učni zavod odgovarja v vsakem oziru našim spodnještajerskim potrebam. Radi tega priporočamo vsem tistim, ki zmorejo, naj dajo svoje sinove vpisati v to šolo. Za manjpremožne je na razpolago tudi več deželnih prostih mest. Tudi nekateri okrajni zastopi in denarni zavodi razdelijo vsako leto več stipendij za kmečke in druge mladeniče, ki stopijo v to šolo. Pouk je enoleten. Tudi mladeniči, katerih starši sicer nimajo svojih posestev, n. pr. sinovi viničarjev, so raševolje sprejeti. Za te se bo po vojski našlo na večjih posestih mnogo ugodnih mest. Glede pogojev sprejema in drugih podrobnosti se je treba obrniti na ravnateljstvo kmetijske šole v St. Juriju ob juž. žel., ki daje vsa potrebna pojasnila. Opozorjamo, da mladeniči, ki so izdelali kako kmetijsko šolo, uživajo tudi ugodnosti v vojaškem oziru. Služiti jim je treba namreč aktivno samo dve leti.

* Vojni ujetniki se dobe za delo. Dunajski uradni list prijavlja dne 26. junija obširno pojasnilo o pogojih, pod katerimi je dobiti vojne ujetnike za delo. V obče je dobiti na eno delavsko mesto (občino) 200 mož, a to število se lahko zniža do 30 mož, če prevzame delodajalec tudi straženje ujetnikov, če prevzame odgovornost za dobro straženje in se zaveže, poravnati vse stroške, ki bi nastali, ako bi kak vojni ujetnik pobegnil in bi se ga lovilo. Za straženje vojnih ujetnikov se lahko porabijo oboroženi člani meščanskih gard in veteranskih društev, če so zapriseženi kot črnovojniki, dalje zapriseženo osebje za varstvo gozdov, polja in vinogradov. Porabiti se smejo druge osebe, ki znajo ravnati s puško, ki jih politična oblast prizna kot zaupanja vredne in jih zapriseže. Pravico, odkazovati 30 do 200 vojnih ujetnikov za delo, imajo vojaška zapovedništva, oziroma zapovedništva ujetniških taborov. Kdor hoče dobiti na delo več kakor 200 ujetnikov, se mora obrniti na vojno ministrstvo. Tako pri vojaških, kakor pri državnih, janih in privatnih delih, dobi vsak vojni ujetnik na dan po 20 ali 30 vinarjev, zasebni delodajalci smejo tudi več dajati. Kdor želi kaj natančnejšega izvedeti, naj se obrne na politično oblast svojega okraja.

* Za jesensko setev se moramo že sedaj pripraviti, in sicer s tem, da ne bomo po nepotrebnem prodajali delavne živine, da ne bomo z njo tako dolgo barantali, da pridemo na zadnje ob njo. Bodimo previdni! Brez delavne živine ne moremo obdelovati kmetije. Zapeljivost za prodajo volov je pa danes tako velika, kakor še nikoli, in utegne se rasti, če polje tako naprej. Letos bomo pričeli dosti živežev, skrbeti pa je, da ga bomo pridelali tudi za drugo leto. Če pomislimo, da bo moralo veliko našega moštva pod orožje, potem lahko vidimo, koliko rok bo manjkalo za jesensko setev in kako težko nam bo obdelati kmetijo za prihodnje leto. Zato pa glejmo, da ne pridemo po nepotrebnem še ob svojo delavno živino! — Ko požanjete žito in če tam ne vsejete ajde ali repe, pa takoj zorjite prazno njivo, ali napravite praho. Za seme odberite najbolj čvrsto žito.

* Pazite na ogenj! Mariborsko c. kr. okrajno glavarstvo je izdalo uradno odredbo, katere določa, da se mora pri vsakem skednju na deželi in v mestih, vaseh ali trgih, postaviti velika kad ali kaka druga posoda za vodo. Posoda se mora napolniti takoj z vodo, ko je žito spravljeno v skedenj, da se more v slučaju izbruha požara pravočasno ogenj pogasiti. Županom in orožništvu je naročeno, da morajo strogo nadzorovati, če se je ta odredba povsod izvedla ali ne. Kdor bi temu uradnemu navodilu kljuboval, se bo po politični oblasti strogo kaznoval. Zelo pripravno je, ako se pri skednjih postavi cementne kadi, kakor jih po nekod uporabljajo za pripravo galice v vinogradih.

* Kuga sliovka v celjskem in vranskem okraju. Ker se je pojavila v celjskem okraju, kakor tudi v okolišu celjskega mesta ter v vranskem okraju živalska kužna bolezen sliovka, je izdalo namestništvo odredbo, s katero se določa, da je vsak izvoz in uvoz živine, svinj, ovc in koz iz teh okrajev, oziroma v te okraje prepovedan. Prepovedani so v teh okrajih tudi živinski sejmi, prodaja živine iz enega v drug kraj, iz enega hleva v drug hlev, skupno napajati živino pri studencih in drugih vodah. Nadalje je tudi prepovedano osebam, ki imajo opravka s tujo živino, hoditi v živinske hleve v označenih okrajih. C. kr. okrajno glavarstvo v Celju je pooblaščen, da sme v posebnih, ozira vrednih slučajih dovoliti olajšave.

* Krušne karte in nakaznice za moko izdajajo voditelji ljudskih sol in ne več župani. Komur primanjkuje moke ali bi rad dobaval kruh pri peku, se naj obrne do nadučitelja, ki ima dotične tiskovine na razpolago.

* Določitev cen za moko. Štajerska c. kr. namestnija naznanja: Sporazumno z vojno-žitnim prometnim zavodom je namestnija za prodajo moke v ve-